

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM
pro školní rok 2016/2017
Název programu: O NÁS PRO NÁS

Předkladatelka:
Mgr.Simona Chaloupková, DiS. - školní metodička
prevence

Zodpovědná osoba:
Mgr. Marcela Kokešová - ředitelka školy

Ve Vintířově 1. 9. 2016

**OSNOVA PREVENTIVNÍ STRATEGIE O NÁS PRO NÁS
na školní rok 2016/2017**

1. Naše škola

- 1.1 Seznámení se školou, pedagogy a s žáky
- 1.2 Preventivní tým
- 1.3 Školská rada
- 1.4 Školní program pedagogicko-psychologického poradenství- vnitřní systém komunikace školy
- 1.5 Autoevaluace ŠPP
- 1.6 Školní tradice

2. Cíle programu a metody jejich realizace

2.1 Naše dlouhodobé cíle

2.1.1 Dlouhodobé cíle zaměřené na žáky nově stanovené

- 2.1.1.1 Dopravní výchova
- 2.1.1.2 Prevence kyberšikany
- 2.1.1.3 Komunikační dovednosti, právní povědomí, práva a povinnosti, zodpovědnost za své činy, vandalismus, šikana, multikulturní výchova ŠVP tematický okruh 4.2
Lidské vztahy, výchova demokratického občana ŠVP tematický okruh 2.1 Občanská společnost a škola, 2.2Občan, občanská společnost a stát
- 2.1.1.4 Výchova ke zdraví: zaměření na prevenci kouření a užívání návykových látek, efektivní využití volného času, relaxace, BESIP
- 2.1.1.5 Ochrana člověka za mimořádných událostí
- 2.1.1.6 Environmentální výchova viz. ŠVP tematické okruhy 5.3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí a 5.4 Vztah člověka k prostředí
- 2.1.1.7 Kriminalita a delikvence
- 2.1.1.8 Virtuální drogy
- 2.1.1.9 Patologické hráčství
- 2.1.1.10 Záškoláctví
- 2.1.1.11 Šikanování aj. formy násilného chování
- 2.1.1.12 Xenofobie, rasismus a antisemitismus

2.1.2 Dlouhodobé cíle zaměřené na rodiče

2.1.3 Dlouhodobé cíle zaměřené na pedagogický sbor

2.2 Naše střednědobé cíle

2.2.1 Mezi naše střednědobé cíle zaměřené na žáky a metody realizace patří

- 2.2.1.1 Hlavní cíle realizace ŠPP jsou zaměřeny na (vzájemně spolu souvisí): komunikační dovednosti, právní povědomí, práva a povinnosti, zodpovědnost za své činy, vandalismus, šikana, multikulturní výchova ŠVP tematický okruh 4.2 Lidské vztahy, výchova demokratického občana ŠVP tematický okruh 2.1 Občanská společnost a škola, 2.2 Občan, občanská společnost a stát
- 2.2.1.2 Ochrana člověka za mimořádných událostí
- 2.2.1.3 Environmentální výchova viz. ŠVP tematické okruhy 5.3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí a 5.4 Vztah člověka k prostředí
- 2.2.2 Střednědobé cíle zaměřené na rodiče a metody realizace
- 2.2.3 Střednědobé cíle zaměřené na pedagogický sbor a metody realizace
- 2.3 Krátkodobé cíle a metody realizace
- 2.3.1 Krátkodobé cíle zaměřené na žáky a formy realizace
- 2.3.2 Krátkodobé cíle zaměřené na pedagogický sbor
- 2.3.3 Krátkodobé cíle zaměřené na rodiče

3. Měření efektivity programu

4. Spolupráce

- 4.1 Institucionální
- 4.2 Legislativní ukotvení
- 4.3 Odborná literatura

5. Závěr

6. Přílohy:

- Příloha č. 1.: Souhlas rodičů s aktivitami v rámci prevence rizikových jevů – tzv.:“ **GENERÁLNÍ SOUHLAS**“
- Příloha č. 2.: Školní program proti šikanování

1. Naše škola

1.1 Seznámení se školou, pedagogy a se žáky

Naše základní škola je školou neúplnou, od 1.-5. ročníku . Naším cílem je inkluzivní vzdělávání, tzn. poskytnout všem žákům jejich právo na vzdělávání. Myslíme tím na žáky/ně nadané, žáky/ně se zdravotním postižením, žáky/ně ze sociálně slabého prostředí, na žáky/ně se specifickými vzdělávacími potřebami apod. Třídní kolektivy jsou malé, což nahrává individuálnímu a individualizovanému přístupu k žákům.

Hlavním cílem je pro nás vytvořit spolupracující, důvěrné a otevřené prostředí se vzájemnou úctou a tolerancí jako výchozí postoje pro primární prevenci rizikových jevů jak pro žáky/ně tak pro rodiče, tak i pro pedagogický sbor. Vše je propojené. Pedagogické pracovnice se stále zdokonalují, specializují a vzdělávají. Zároveň si však chrání svůj volný čas na relaxaci a regeneraci svých sil.

Pedagogický sbor tvoří pět učitelek včetně paní ředitelky, 3 asistentky pedagoga, 2 paní vychovatelky.

Spolu s nepedagogickými pracovníky (školnice, uklízečka a údržbář) se snažíme především o vytvoření přátelské, příjemné a důvěrné atmosféry.

1.2 Preventivní tým

Od školního roku 2004/2005 jsme ustanovili preventivní tým , který se průběžně, dle aktuální situace v pedagogickém sboru, pozměňuje. V současné době jej tvoří ředitelka školy Mgr. Marcela Kokešová, metodička prevence Mgr. Simona Chaloupková, DiS. a Mgr. Nina Kačírová, TU 2. ročníku. Preventivní tým realizuje diagnostiku žáků, navrhuje další možnosti řešení v konkrétně řešených situacích s cílem, který je jednoznačně směřovaný na žáka/yni, samozřejmě za nezbytné spolupráce s rodiči žáka/yně v souladu s aktuálními platnými zákonnými normami.

Preventivní tým kooperuje školní metodička prevence. Náměty a závěry z pracovních porad konzultuje s pedagogickým sborem i s nepedagogickými pracovníky školy.

1.3 Školská rada

V září 2005 byla zřízena školská rada, kterou tvoří šest členů zastupující školu, obec a zákonné zástupce. Pro tento školní rok zůstávají jmenovanými členy ze strany zřizovatele paní Jitka Strimelská a pan Choc, z řad zákonných zástupců žáků paní Szencziová a paní Erbertová, z řady pedagogických pracovníků jsou to Mgr. P. Šimková (předsedkyně školské rady) a Mgr. M. Kindlová (zapisovatelka). Činnost školské rady vyplývá ze školského zákona. Program jednotlivých jednání navrhuje předsedkyně školské rady vzhledem k aktuálním tématům k projednání.

1.4 Školní program pedagogicko-psychologického poradenství – vnitřní systém komunikace školy

Poradenské služby ve škole jsou zajišťovány poradenskými pracovníky školy, tj. ředitelkou školy, která je tento školní rok zároveň výchovnou poradkyní a školní metodičkou prevence (dle vyhlášky 116/2011 Sb. ze dne 15. dubna 2011, kterou se mění vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních) a pracovníky, kteří se podílejí na poradenských službách a vytvářejí konzultační tým pro poskytování služeb ve škole, tj. třídními učitelkami. Poradenské pracovnice spolupracují se specializovanými poradenskými pracovišti ve školství tj. PPP, SPC, SVP, se Střediskem prevence kriminality. Výchovná poradkyně a školní metodička prevence mají stanovené konzultační hodiny pro daný školní rok, které jsou zveřejněny ve vestibulu školy, na webových stránkách školy a také na třídních schůzkách

Výchovná poradkyně se primárně věnuje procesu integrace žáků se speciálně vzdělávacími potřebami, včetně integrace nadaných žáků na škole a integraci žáků s výchovnými problémy. Školní metodička prevence pracuje především v oblasti prevence sociálně nežádoucích jevů. Náplní jsou činnosti metodické, koordinační, informační a poradenské

1.5 Autoevaluace ŠVP

Průběžné slovní a písemné zhodnocení plnění zadaných krátkodobých, střednědobých cílů na pracovních poradách s pedagogickým sborem, při individuálních konzultacích s rodiči, při konzultačních hodinách ŠMP.

Průběžná konzultace řešených jevů s preventivním týmem, s ŘŠ, se spolupracujícími organizacemi (PO ČR, Středisko prevence kriminality, PPP Sokolov, OÚ aj.).

Průběžné mapování pozorování, dotazníky, rozhovory se žáky/ěmi, rodiči, analýzou deníku ŠMP, zpracováním informací ve Schránce důvěry.

Závěrečná zpráva školní metodičky prevence, zhodnocení, analýzy řešených problémových jevů v uplynulém školním roce a jejich zpracování v roce následujícím.

1.6 Školní tradice

jsou jedním ze způsobů, jak žáky, rodiče i učitele stmelit ke společné práci vedoucí ke společným příjemným zážitkům.

- Slavnostní zahájení a slavnostní ukončení školního roku
- Mikulášský rej - pořádají žáci V. ročníku
- Vánoční besídka pro rodiče - každá třída si připravuje svůj vlastní program
- Vánoční spaní ve škole - společné předvánoční spaní ve škole spojené s vánočními dílnami
- Netradiční zápis prvňáčků
- Čtenářská soutěž - zajišťuje Mgr. P. Šimková
- Dětský den
- Poslední zvonění - je rozloučením „pátáků“ s naší školou
- Vítání občánků - kulturní program zajišťuje p.uč. Kačírová

- Průvodci – žáci pátého ročníku provádí čerstvé záčky a žákyně
- Pasování na čtenáře
- Kniha pro prvňáčka ve spolupráci s knihovnou v Královském Poříčí
- Návštěva Denního stacionáře Mateřidouška

2. CÍLE PROGRAMU A METODY JEJICH REALIZACE

2.1 Naše dlouhodobé cíle

vyplývají ze soustavného mapování situace na naší škole, skladby žáků, z místní situace, z výsledků anket, rozhovorů se žáky i rodiči a ze vzájemné konzultace s pedagogy. ŠPP je dlouhodobou závaznou koncepcí. Záměr na konkrétní školní rok vyplývá z potřeb žáků, rodičů a školy.

Začlenily jsme ŠPS (školní preventivní strategii) do ŠVP (školního vzdělávacího programu), kde se jednotlivé cíle prolínají s výchovně vzdělávacím obsahem jednotlivých programů a s výchovně vzdělávacími strategiemi.

Vycházíme z výsledků uskutečněných dotazníků, anket, zpráv ve Schránce důvěry, z řešených situací, návrhů žáků, školské rady, aktuálních potřeb, z autoevaluace SWOT, z analýzy ŠPP z předchozího školního roku viz. zjištění preventivního týmu.

Preventivní tým se společně s pedagogickým sborem zaměřuje na zakomponování ŠPS jako základního nástroje realizace prevence společensky nežádoucích jevů a školního poradenského systému do ŠVP. Cílem je navázat a prohloubit účinné působení v oblasti sociálně nežádoucích jevů se zaměřením, jak na prevenci nespecifickou, tak specifickou.

2.1.1. Dlouhodobé cíle zaměřené na žáky

Všechny naše priority jsou součástí každodenního dění a automatickou součástí nejen vyučovacích předmětů (dle věku žáků).

Dlouhodobé cíle zaměřené na žáky jsou především tyto:

2.1.1.1 DOPRAVNÍ VÝCHOVA

a BESIP jsou nezbytně nutné k ochraně svého zdraví i zdraví ostatních. Dodržovat daná pravidla znamená mnohdy zachránit život sobě i druhým účastníkům silničního provozu.

2.1.1.2 PREVENCE KYBERŠIKANÝ

Vzhledem k technickým vymoženostem naší doby a tomu, že „vše je zneužitelné“ zaměřujeme se právě na tuto oblast. Kdy média a sociální sítě neslouží pouze jako komunikační kanály, ale bohužel mohou sloužit také jako kanály pro sledování, vyhrožování, zesměšňování, neverbální šikanu a jiné. Bez souhlasu vyučující pro to nesmí žáci a žákyně na sociální sítě, ani poslouchat hudbu z youtube, v době vyučování musí mít žáci a žákyně vypnuté telefony (viz školní řád).

2.1.1.3 Komunikační dovednosti, právní povědomí, práva a povinnosti, zodpovědnost za své činy, vandalismus, šikana, multikulturní výchova (ŠVP tematický okruh 4.2 Lidské vztahy), výchova demokratického občana (ŠVP tematický okruh 2.1 Občanská společnost a škola, 2.2 Občan, občanská společnost a stát)

1. - 2. ročník

-společné stanovení a zažití pravidel soužití mezi žáky a učiteli

- zažití pravidel „školního režimu“
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty, důvěry

3.- 5. ročník

- Listina základních práv a svobod
- zkoumají a uvědomují si vlastní osobnost
- vnímají odlišnosti dětí mezi sebou a přijímají tyto jevy
- rozvíjí schopnost komunikovat, diskutovat, řešit problémy a konflikty
- rozvíjí schopnost klást otázky, říci svůj názor, umění říci „ne“
- umí komunikovat se službami poskytující poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- uvědomují si, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování, vandalismus) je protiprávní

2.1.1.4 Výchova ke zdraví zaměřená na: prevenci kouření, alkoholismu a užívání návykových látek, efektivní využití volného času, relaxace, BESIP

- minimálně 15 hodin za 2 roky

1.- 2. ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti, jak udržovat zdraví
- ví, co je zdravý životní styl
- mají povědomí o správném denním režimu
- dodržují základní hygienické zásady
- mají právní povědomí v oblasti společensky nežádoucích jevů

3. - 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví, umí je zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- podrobně znají zdravotní a sociální rizika kouření a jiných návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog

- umí komunikovat se službami poskytující poradenskou pomoc
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky
- znají základní pravidla silničního provozu
- znají základní rozdíly ve stavbě těla ženy a muže

2.1.1.5 Ochrana za mimořádných událostí

1.-5. ročník (s přihlédnutím k věku žáků)

- rozpoznání varovného signálu „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“ a činnost po jeho vyhlášení
- používání telefonních linek tísňového volání a dalších komunikačních prostředků
- příprava evakuačního zavadla, zásady pro opuštění bytu a ohroženého prostoru
- činnosti integrovaného záchranného systému
- poskytování první pomoci při zraněních v případě mimořádných událostí (živelné pohromy, anonymní hrozba, chemické a biologické látky)

2.1.1.6 Environmentální výchova viz. ŠVP tematické okruhy 5.3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí a 5.4 Vztah člověka k prostředí

Byl zřízen Ekokoutek v 1. patře ZŠ.

Školní environmentalistka Mgr. P. Šimková zapojuje školu se soustavně do Ekohrátek.

Tematické okruhy:

- Ekosystémy
- Základní podmínky života- voda- vlastnosti vody, význam pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás
 - ovzduší
 - půda – zdroj výživy, zemědělství v krajině
 - ochrana biologických druhů
 - energie – možnosti a způsoby šetření
 - přírodní zdroje – vlivy na prostředí, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí – zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství, doprava a životní prostředí, průmysl a životní prostředí, odpady a hospodaření s odpady, ochrana přírody a kulturních památek, ochrana přírody při masových akcích, akce Den Země, Den životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí - naše obec: odpadové hospodářství, příroda a kultura obce, její ochrana, životní prostředí v obci
 - náš životní styl: spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí
 - aktuální ekologický problém v okolí
 - prostředí a zdraví
 - nerovnoměrnost života na Zemi: porovnání situace u nás v regionu s jinými kontinenty

2.1.1.7 kriminalita a delikvence

Především prevence a řešení **VANDALISMU** na nově zrekonstruované a vymalované škole bude naším hlavním cílem. Žáci i rodiče budou informováni a nabádáni k ochraně majetku, především uvidí-li něco nepřijatelného v odpoledních hodinách. Tato oblast je také ukotvena ve školním řádu. V obci je zřízen kamerový systém.

2.1.1.8 virtuální drogy (počítače, televize a video)

a kyberšikana jsou termíny v současné době velmi skloňované. Opatření jsme již vykonali: tato oblast je ukotvena ve ŠŘ, i případné sankce při nedodržení, není doporučeno brát do školy telefony, je jim důrazně doporučeno telefony nepoužívat během vyučování. Jsme v kontaktu se střediskem prevence kriminality.

2.1.1.9 patologické hráčství (gambling)

Bohužel se v blízkosti školy vyskytuje restaurace s automaty, ale zatím jsme neřešili případ výskytu žáků v době vyučování v tomto prostoru. Žáky a žákyně upozorňujeme na zákon o nepodávání alkoholu a hraní automatů do 18 let, ale také je upozorňujeme rizika s tímto spojenými i v dospělosti. Zákonnou povinnost mají též rodiče.

2.1.1.10 záškoláctví

Především skryté je soustavně sledováno a řešeno na pedagogických radách, je ukotveno ve školním řádu, rodiče jsou upozorňováni na svou zákonnou povinnost. V nejistých situacích vše konzultujeme s OSPODem či s pediatry, ovšem vedeme písemně záznamy.

2.1.1.11 šikanování aj. formy násilného chování

ZAMĚŘENÉ NA ŽÁKY I PEDAGOGICKÝ SOBR A JEJICH PREVENCE JE NEDÍLNOU SOUČÁSTÍ NAŠEHO KAŽDODENNÍHO PŮSOBENÍ. ŠKOLNÍ METODIČKA PREVENCE spolupracuje s třídními učitelkami, s rodiči, se žáky, se Střediskem prevence kriminality.

2.1.1.12 xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus

2.1.2 Dlouhodobé cíle zaměřené na rodiče

Naší soustavnou snahou je postupně vylepšit **postoj rodičů vůči škole**, zapojit je k aktivní spolupráci, zbavit je zábrán jednat s pedagogickými pracovníky spolupracovat při vzniklých problémech s cílem zaměřeným na žáka. Jen vzájemnou spoluprací lze dosáhnout pozitivní změny zaměřené na žáka/yni. Snažíme se o pozitivní reklamu naší školy a zlomit v široké veřejnosti negativní postoje k „malé“ škole a naopak najít její pozitiva.

Dlouhodobý cíl
BESIP- DOPRAVNÍ VÝCHOVA
OMLOUVÁNÍ ABSENCE, PREVENCE ZÁŠKOLÁCTVÍ, „SKRYTÉHO ZÁŠKOLÁCTVÍ“
EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU ŽÁKŮ, prevence nikotinismu, užívání drog, alkoholu
AKTIVNÍ SPOLUPRÁCE SE ŠKOLOU
POZITIVNÍ POSTOJ KE ŠKOLE
PREVENCE KYBERŠIKANY

2.1.3 Dlouhodobé cíle zaměřené na pedagogický sbor

Předpokladem úspěšné práce je soustavné vzdělávání se, hledání a využívání alternativních způsobů a předávání postojů směřujících ke zdravému životnímu stylu. Vzhledem k tomu, že velmi často jsme nuceni řešit svízelné situace, při kterých si ne vždy musíme ihned vědět rady, je proto vhodné postupovat podle sestaveného krizového plánu (pedagogický sbor je s ním seznámen) a problém konzultovat. Může se stát, že ukvapené řešení, i když v dobré víře, situaci zhorší. A tomu chceme předejít. Dalším dlouhodobým cílem zaměřeným na pedagogický sbor je práce s třídním kolektivem, s žáky s problémovým chováním – systém vzdělávání v této oblasti, spolupráce s preventivním týmem, s příslušnými institucemi.

Dlouhodobý cíl	spolupráce
Umět odhalit šikanu, erudovaně a kompetentně zakročit	PPP, TU, ŠMP, PO ČR, ŘŠ
Práce s třídním kolektivem, s dynamikou tříd	PPP NIDV
Vzájemná spolupráce mezi kolegyněmi, týmová práce	
Prevence skrytého záškoláctví, kontrola absence, důvodů absence	OSPOD pediatři
Důvěrné prostředí mezi žáky/yněmi a vyučujícími	PPP
Deník školní metodičky prevence	

2.2 Naše střednědobé cíle

2.2.1 Mezi naše střednědobé cíle zaměřené na žáky a metody jejich realizace

kteřé povedou ke zlepšení vzájemného vztahu, patří společně strávené příjemné chvíle při poznávacích výletech, kulturních představeních, na školních olympiádách. Dochází zde ke vzájemné spolupráci a péči žáků starších o žáky mladší. Nedílnou součástí je monitoring.

Protože se velmi osvědčily besedy a akce pořádané různými institucemi, při kterých se žáci učí diskusi a obhajobě vlastních názorů, budeme v nich stále pokračovat.

Jedná se především o besedy pořádané MěPo Chodov, chodovskou knihovnou, Střediskem prevence kriminality, Denním stacionářem Mateřídouška, s místním Hasičským sborem, s myslivci a s Junákem, které jsou zaměřené na osvětu a praktická cvičení, hlavně v oblasti kouření, ochrany zdraví, ekologické výchovy, často využíváme internet, videopořady, kombinované pořady a projekty příslušných institucí. Cílem je, aby žáci uměli zvážit pro a proti svého jednání a posléze si vhodně vybrat a nést za své jednání odpovědnost.

2.2.1.1 Hlavní cíle realizace ŠPP jsou zaměřeny na (vzájemně spolu souvisí): komunikační dovednosti, právní povědomí, práva a povinnosti, zodpovědnost za své činy, vandalismus, šikana, multikulturní výchova ŠVP tematický okruh 4.3 Lidské vztahy, výchova demokratického občana ŠVP tematický okruh 2.1 Občanská společnost a škola, 2.2 Občan, občanská společnost a stát

1.- 5. ročník

- socializace a sociabilita žáka se zdravotním postižením
- tolerance akceptování individuálních rozdílů každého jedince
- vedeme žáky k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv
- vedeme žáky k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů
- rozvíjíme a podporujeme komunikativní, formulační, argumentační dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- motivujeme k ohleduplnosti a ochotě pomáhat, zejména slabším a mladším
- respektujeme kulturní, etnické a jiné odlišnosti

2.2.1.2 Ochrana za mimořádných událostí

1.- 5. ročník

- důležitá telefonní čísla
- obecné zásady
- když zazní siréna
- požární poplach
- evakuace
- ochrana před povodněmi
- improvizovaná ochrana dýchacích cest a povrchu těla
- integrovaný záchranný systém

- kde získat informace
- obdržení podezřelé zásilky

2.2.1.3 Environmentální výchova viz. ŠVP tematické okruhy 5.3 Lidské aktivity a problémy životního prostředí a 5.4 Vztah člověka k prostředí

Environmentalistkou na škole je Mgr. Petra Šimková, po dobu její mateřské dovolené ji zastupuje Mgr. Monika Kindlová.

Vztah člověka k prostředí- naše obec: odpadové hospodářství, příroda a kultura obce, její ochrana, životní prostředí v obci

- náš životní styl: spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí
- aktuální ekologický problém v okolí
- prostředí a zdraví

2.2.2 Střednědobé cíle zaměřené na rodiče a metody realizace

Rodiče jsou průběžně informováni o výsledcích vzdělávání svých dětí prostřednictvím žákovských knížek, na třídních schůzkách, při konzultačních hodinách a během individuálních pohovorů. O aktivitách školy jsou průběžně informováni prostřednictvím zápisu v deníčcích, plakátků, letáků vyvěšených ve vestibulu školy i po obci, na webových stránkách školy. Vytvořili jsme reklamu naší škole v regionálním měsíčníku. Rodiče žáků či žáků budoucích mohou využít Den otevřených dveří.

Jako prostředníka k podávání informací mezi rodiči a pedagogickým sborem využíváme „školní tetu“ (školnice Jitka Heringová).

Zástupci zákonných zástupců jsou členy školské rady, která se svolává 2x za kalendářní rok. Členové školské rady jsou informováni o činnosti a záměrech školy, vyjadřují se k aktuálním problémům, schvalují strategii školy.

K prevenci „skrytého záškoláctví“ využijeme formy přednášek (Středisko prevence kriminality, OPD, Výchovná komise OÚ).

Snažíme se o užší spolupráci s MŠ Vintířov a zapojit do ní též budoucí prvňáčky a prvňáčky.

STŘEDNĚDOBÝ CÍL	METODY A FORMY REALIZACE
BESIP- DOPRAVNÍ VÝCHOVA	Dopravní odpoledne Nutnost cyklistických přileb, správné vybavení kol
OMLOUVÁNÍ ABSENCE, PREVENCE ZÁŠKOLÁCTVÍ, „SKRYTÉ ZÁŠKOLÁCTVÍ“	OSOBNÍ VYZVEDÁVÁNÍ ŽÁKŮ PŘI PŘEDČASNÉM ODCHODU Z VÝUKY Dodržení léčebného režimu Konzultace s pediatry Spolupráce s OSPOD Omlouvání absence z rodinných důvodů v nutných případech Povinná školní docházka (viz. zákon o rodině)
EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU ŽÁKŮ	Zájmové kroužky nabízené školou Zájmové kroužky v obci: stolní tenis, fotbal, hasiči Knihovna ve Vintířově, v Chodově, v Královském Poříčí, v Lokti Muzeum Sokolov DDM v Chodově, v Sokolově ŠAK

	Denní stacionář Mateřídouška
AKTIVNÍ SPOLUPRÁCE SE ŠKOLOU	KONZULTAČNÍ HODINY ŠKOLNÍ METODICKY PREVENCE PRO RODIČE ve čtvrtek od 11:50-12:30, po individuální domluvě kdykoliv jindy KONZULTAČNÍ HODINY ŠKOLNÍ METODICKY PREVENCE PRO ŽÁKY denně od 7:15-7:40 KONZULTAČNÍ HODINY VÝCHOVNÉ PORADKYNĚ PRO RODIČE každou středu od 13:00-14:00, po individuální domluvě kdykoliv jindy Individuální konzultace Třídní schůzky (dle rozhodnutí vyučujících- formou individuálních konzultací) Akce pro rodiče: Vánoční vystoupení, Den matek, den otevřených dveří Společné akce: pasování prvňáčků na čtenáře, doprovod a účast na třídních akcích a třídních výletech
POZITIVNÍ POSTOJ KE ŠKOLE	Reklama školy Spolupráce s MŠ Vintířov, s budoucími prvňáčky a s jejich rodiči Spolupráce s Denním stacionářem Mateřídouška- integrace dětí se zdravotním postižením Náměty ze strany rodičů vítány (dle vyučujících účast na třídních výletech, sportovních kláních aj.) „ŠKOLNÍ TETA“ PANÍ HERINGOVÁ Kniha pro prvňáčka
SPOLUPRÁCE S MŠ – budoucí školáci	Společné akce (Den dětí) Vedení kroužku p. uč. z MŠ Den otevřených dveří Spaní ve škole Projektové vyučování i pro budoucí školáčky a školačky

2.2.3 Střednědobé cíle zaměřené na pedagogický sbor a metody realizace

Jedním z prostředků k získávání odborných znalostí a orientace v legislativních pokynech jsou nejen vzdělávací akce, ale také internet, efektivní práce s odbornými a metodickými materiály, diagnostika preventivního týmu a také začlenění tematického plánu Dopravní výchovy do 4. ročníku.

STŘEDNĚDOBÉ CÍLE	Metody a formy	spolupráce
UMĚT ODHALIT ŠIKANU	Viz. desatero, osvětový materiál (Co dělat, když, „kuchařka“ atd.) Spolupráce s preventivním týmem Měsíčník Prevence	PPP
PRÁCE S TŘÍDNÍM KOLEKTIVEM, S DYNAMIKOU TŘÍDY	Dotazníky, ankety ,techniky Modelové, situační hry	PPP NIDV
VZÁJEMNÁ SPOLUPRÁCE MEZI KOLEGYNĚMI	Vzájemná konzultace, důvěra Týmová práce Vhodný relax vyučujících Spolupráce při integraci žáků /yň se zdravotním postižením Spolupráce při integraci žáků/yň s SPU	Osobní asistentka, NIDV, paní Švarcová, PPP
PREVENCE SKRYTÉHO ZÁŠKOLÁCTVÍ	Jednotný postup omlouvání absence Spolupráce s rodiči Spolupráce s OSPOD	OSPOD pediatrii
DŮVERNÉ PROSTŘEDÍ MEZI ŽÁKY A VYUČUJÍCÍMI	Empatie Schránka důvěry Asertivní jednání, nonverbální komunikace Vzor chování CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM	
BESIP	Dopravní odpoledne	ŠD
NIKOTINISMUS, DROGY	Postup při jejich nálezu Základní orientace v této problematice, rozeznání nejužívanějších drog	
ZRELAXOVÁNÍ SIL VYUČUJÍCÍCH	Sportovní vyžití Společná posezení, akce s cílem stmelení kolektivu Metody vhodné pro zregenerování sil	PPP

2.3. Naše krátkodobé cíle a metody realizace

2.3.1 Krátkodobé cíle a metody jejich realizace zaměřené na žáky

KRÁTKODOBÝ CÍL	Metody a formy	Zaměřené na žáky	Spolupráce s institucemi
EFEKTIVNÍ VYUŽITÍ VOLNÉHO ČASU	Zájmové útvary nabízené školou Zájmové útvary nabízené jiným subjektem – hasiči, fotbal, stolní tenis DDM BLUDIŠTĚ Chodov DDM Sokolov Městská knihovna Chodov Městská knihovna Královské Poříčí Generální souhlas Účast ve výtvarných soutěžích, sportovních kláních (Kinderiáda, McDonalds Cup) KNIHA-CELE ČESKO ČTE DĚTEM	1.-5. ročník NP	DDM SOKOLOV, CHODOV KNIHOVNA CHODOV, VINTÍŘOV, KR. POŘÍČÍ, SDH Vintířov
ZDRAVÝ ŽIVOTNÍ STYL	Zdravá strava- OVOCE DO ŠKOL Mytí rukou Relaxace Aktivní odpočinek Hravě žij zdravě Prevence nikotinismu, alkoholu, drog	1.-4.ročník NP SP-5.ročník NP 1.-5..ročník	Středisko prevence kriminality
PREVENCE ŠIKANY, KYBEŠIKANY	Osvětový materiál PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ Doprovázení prvňáčků a prvňáček žáky a žákyněmi 5.ročníku Školní řád Besedy, komponované pořady Dotazníky, ankety Desatero pro bezpečné užívání internetu SCREENING VZTAHŮ V 5. ROČNÍKU	1.-5. ročník NP PAN KUBÁLEK	Středisko prevence kriminality PPP OSPOD
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA	Ekohrátky	1.-5.ročník	

	Eko výjezdy Sběr žaludů a kaštanů Projekt „Zahrada pod lupou“	4., 5. ročník 1.-5. ročník	DDM CHODOV
MOBILNÍ TELEFONY VE ŠKOLE	Školní řád	1.-5. ročník NP	TU
POZITIVNÍ POSTOJ, CHOVÁNÍ MEZI SEBOU, K VYUCUJÍCÍM, VZTAHY VE TŘÍDĚ, TŘÍDNÍ KLIMA	Konzultační hodiny školní metodičky prevence pro žáky denně od 7:15-7:40 Schránka důvěry „školní teta“ paní Heringová Dotazníky, ankety Modelové, situační hry Třídní výlety Monitoring Sebekritika, sebehodnocení, reflexe	1.-5. ročník NP	TU, ŠMP, asistentky pedagoga, spolupracující instituce
DOPRAVNÍ VÝCHOVA	Na začátku a konci školního roku policisté u přechodu pro chodce BESIP Praktický nácvik s DDM Sokolov, Střediskem prevence kriminality Dopravní dopoledne s policistou ze Střediska prevence kriminality Policisté u přechodu na začátku a konci školního roku Dopravní značky v okolí školy	1.-5.ročník NP SP 4.-5.ročník	DDM SOKOLOV STŘEDISKO PREVENCE KRIMINALITY POLICIE ČR MĚSTSKÁ POLICIE
ZODPOVĚDNOST ZA SVÉ JEDNÁNÍ	Školní řád Dětská práva, Úmluva o právech dítěte Povinnosti dětí Besedy, komponované pořady- Policie ČR Modelové, situační hry Osvětový materiál	1.-5.ročník NP	
VZÁJEMNÁ POMOC, SPOLUPRÁCE	Průvodcování novým žáků Sportovní klání Exkurze, besedy- mezitřídní akce Spolupráce s MŠ Projektové dny	1. a 5.ročník SP 1.-5.ročník NP	ŠAK DDM CHODOV PLAVECKÝ ODDÍL SOKOLOV MATEŘIDOUŠKA-DENNÍ STACIONÁŘ Den dětí

	Školní výlety Kulturní akce Program Mikulášské besídky- žáci 5. ročníku SP Program Posledního zvonění Denní stacionář Mateřídouška- integrace žáků/yň e zdravotním postižením Seznamovací výlet prvňáčků- na aktivitě TU Seznámení se s budoucími školáčky již v MŠ (ukázkové hodiny pro žáky/ně MŠ, pasování na školáčky, předvánoční spaní ve škole)	SP 5.ročník	TU, ASISTENTKY PEDAGOGA
PRAVIDELNÁ ŠKOLNÍ DOCHÁZKA	Beseda Zdravý životní styl Školní řád	1.-5.ročník NP	Středisko prevence kriminality
CHOVÁNÍ ŽÁKŮ V ŠD	Zpracování do vnitřního řádu ŠD Krátký pohybový relax po vyučování před přechodem do ŠJ Nové prostory ŠD Dvě oddělení ŠD, dvě vychovatelky	Žáci ŠD	Vychovatelka ŠD

2.3.2 KRÁTKODOBÉ CÍLE ZAMĚŘENÉ NA PEDAGOGICKÝ SBOR

Zběhlost a pružnost pedagogů při řešení rizikových jevů a při práci s třídním kolektivem se dá podpořit praktickými zkušenostmi, je nezbytná soustavná průprava a proto:

Pedagogický sbor musí být vyzbrojen velkou dávkou trpělivosti a odhodlání, a proto je velmi důležité načerpávání sil. Čas společně strávený „mimo školu“ by tomu mohl napomoci.

KRÁTKODOBÉ CÍLE	Metody a formy	spolupráce
UMĚT ODHALIT ŠIKANU, ZAKROČIT	Viz. desatero, osvětový materiál (Co dělat, když „kuchařka“ atd.) Spolupráce s preventivním týmem Měsíčník Prevence PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ (PŘÍLOHA ŠPS)	PPP
PRÁCE S TŘÍDNÍM KOLEKTIVEM, S DYNAMIKOU TŘÍDY	Dotazníky, ankety ,techniky Modelové, situační hry, techniky Měsíčník Prevence, preventivní tým, VP, ŠMP	PPP NIDV
VZÁJEMNÁ SPOLUPRÁCE MEZI KOLEGY	Vzájemná konzultace, důvěra Týmová práce Vhodný relax vyučujících Respektování, dodržování stanovených postupů PŘÍMÉ OTEVŘENÉ JEDNÁNÍ DŮVĚRNÉ PROFESIONÁLNÍ PROSTŘEDÍ KNIHA- CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM	
PREVENCE SKRYTÉHO ZÁŠKOLÁCTVÍ	Jednotný postup omlouvání absence Spolupráce s rodiči- jejich povinnost Spolupráce s OSPOD Spolupráce s pediatry	OSPOD pediatři
DŮVĚRNÉ PROSTŘEDÍ MEZI ŽÁKY A VYUČUJÍCÍMI	Empatie Schránka důvěry Asertivní jednání, nonverbální komunikace Modelové situace, zážitkové akce	
BESIP	Dopravní odpoledne, zážitková akce pro žáky	ŠD

2.3.3 KRÁTKODOBÉ CÍLE ZAMĚŘENÉ NA RODIČE

Alternativy, jak sblížit rodiče a školu budou rodičům představeny na TS, na webových stránkách školy. Jakýkoliv námět ze strany rodičů je vřele vítán.

KRÁTKODOBÝ CÍL	METODY A FORMY	SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI
POZITIVNÍ POSTOJ rodičů a veřejnosti KE ŠKOLE, AKTIVNÍ ZAPOJENÍ RODIČŮ	Osvětový materiál, reklama školy, články v regionálním tisku, Občasníku, články žáků Spolupráce s MŠ Inkluzivní vzdělávání (vzdělávání žáků /yň s tělesným postižením, nadaných žáků/yň, žáků/yň ze sociálně slabých rodin, žáků/yň se SPU, žáků/yň s problémovým chováním) Zasílání fotografií ze školních akcí DNY otevřených dveří Malý počet ve třídě- individuální přístup k žákům/yním Akce pro rodiče: Den matek, Vánoční vystoupení Společné akce: Pasování na čtenáře Besedy Generální souhlas Webové stránky školy Články v regionálních tisku, rozhovory v rozhlasu Sportovní akce, sportovní klání- Kinderiáda, McDonalds Cup, plavecké závody Projektové dny Interaktivní tabule, PC učebna „školní teta“ Adresníček, kontaktníček Čtenářská soutěž, recitační soutěž, Klokánek, Matematický oříšek, Cermat testy Konzultační hodiny školní metodičky prevence pro rodiče ve čtvrtek od 11:50 - 12:35, dle individuální domluvy v jiný čas Konzultační hodiny výchovné poradkyně pro rodiče ve středu od 13:00- 14:00 Individuální konzultace MPP ve vestibulu školy, na webových stránkách školy SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI- STŘEDISKO PREVENCE KRIMINALITY, KNIHOVNY Chodov, Kr. Poříčí, SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ VE VINTÍŘOVĚ, MŠ VINTÍŘOV, MATEŘIDOUŠKA, CK JANA, ZŠ V CHODOVĚ, V LOMNICI	MŠ, OU VINTÍŘOV, SBOR DOBROVOLNÝCH HASIČŮ V OBCI

	Školní výlety, sportovní reprezentace (Kinderiáda, šplh, McDonalds Cup) Kulturní představení Školská rada Monitoring Spolupráce s PPP KNIHA- CELÉ ČESKO ČTE DĚTEM MŠ- PŘEDŠKOLÁCI: SPOLEČNĚ AKCE, ÚČAST TU NA PASOVÁNÍ V MŠ, NAVÁZÁNÍ KONTAKTU TU S RODIČI BUDOUCÍCH ŽÁKŮ	
PREVENCE ZÁŠKOLÁCTVÍ	SKRYTÉHO Omlouvání absence školní řád zákon o rodině spolupráce s OSPOD	OSPOD Středisko prevence kriminality
PREVENCE KYBERŠIKANY	ŠIKANÝ, Školní řád – sociální sítě, mobilní telefony ve škole, na školních akcích mimo budovu školy Osvětový materiál Kontaktníček Preventivní tým Desatero pro bezpečné užívání internetu ve školách PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ (PŘÍLOHA ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE)	
EFEKTIVNÍ VOLNÉHO ČASU ŽÁKŮ	VYUŽITÍ Sportovní akce Zájmové kroužky dle nabídky na daný školní rok Sportovní kroužky v obci (hasiči, fotbal, stolní tenis) DDM Chodov, Sokolov ŠAK Knihovna Chodov, Vintířov, Kr. Poříčí	KNIHOVNA VINTÍŘOV, CHODOV, KR. POŘÍČÍ, sbor dobrovolných hasičů, FK Vintířov
DOPRAVNÍ VÝCHOVA	Dopravní odpoledne DDM Sokolov-praktický nácvik Středisko prevence kriminality- nácvik Na začátku a konci školního roku policisté u školy, hlídají přechod pro chodce	

3. MĚŘENÍ EFEKTIVITY PROGRAMU

Zjišťovacími metodami efektivity programu budou rozhovory se žáky i s rodiči, pozorování, modelové situace, praktické každodenní soužití, ankety zaměřené na konkrétní analyzování situace a zpětnovazebné dotazníky, zaměřené na :

- zjištění, zda žák umí rozpoznat problém
- zjištění, zda žák umí definovat problém
- zjištění, zda žák ví, na koho se v případě problému obrátit
- zjištění, zda se umí žák bránit
- zjištění, zda umí říct žák svůj názor
- zjištění, zda si žák umí obhájit svůj názor
- rozbor na školské radě
- zpětné ohlasy ze strany rodičů
- účast rodičů na školních akcích
- týmová práce mezi kolegyněmi, „zdravé pracovní prostředí“

4. SPOLUPRÁCE

4.1 Institucionální

Již několik let spolupracujeme především s:

PPP Sokolov, SPC Karlovy Vary, DDM Sokolov, DDM Chodov, se Střediskem prevence kriminality, s PO ČR, s Denním stacionářem Mateřídouška, s knihovnou v Královském Poříčí, s knihovnou ve Vintířově, s Muzeem Sokolov.

4.2 Legislativní ukotvení

Viz www.msmt.cz

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-pokyny>

4.3 Odborná literatura

„Kuchařka „, v tiskové i CD, „CO DĚLAT, KDYŽ...“

ČASOPIS PREVENCE vše je možné si zapůjčit ve vytištěné podobě u školní metodičky prevence či vyhledat na stránkách www.msmt.cz.

TÉMA DROG, ALKOHOLU, KOUŘENÍ

Elliottová, M.: Jak ochránit své dítě, Portál, Praha 1997

Komorous, J.: Závislost a my, Liberec 2002

Nešpor, K.: Prevence problémů působených návykovými látkami, BESIP, Praha

Nešpor, K.: Alkohol, drogy a vaše děti, Fit In, Praha 1995

Nešpor, K.: Týká se to i mne, Sportpropag, Praha 1992

Presl, J.: Drogová závislost, Maxdorf 1994

Raynerová, C.: Nenič své chytré tělo, Sonus, Praha

TÉMA ŠIKANY

Holeček, V.: Agresivita a šikana mezi dětmi, PC Plzeň 1997

Kolář, M.: Bolest šikanování, Portál, Praha

Kolář, M.: Skrytý svět šikanování ve školách, Portál, Praha 2000

TÉMA TOLERANCE

Nečas, C.: Romové v ČR včera a dnes, UP, Olomouc 1995

Míček, L.: Duševní hygiena, SPN, Praha 1986

Šišková, T.: Výchova k toleranci a proti rasismu, Portál, Praha 1998

Asertivita

rasismus a nacionalismus, Praha 1997

TÉMA DOSPÍVÁNÍ

Adamsová, C.: Už žádná tajemství, Themis, Praha 1997

Brtníková, M.: Svět muže, ženy a jejich dětí, Horizont, Praha 1995

Tauber, V.: Metodika sexuální výchovy, Serifa, Praha 1997

BESIP

Roub, J.: Než vyjedu, Pojan, Plzeň 2002

5. ZÁVĚR

Předkládaná Preventivní strategie je základem pro práci naší školy v oblasti SNJ v tomto školním roce. Vychází z předcházejících programů, které byly na škole realizovány. Žáci mají dostatek informací o nebezpečí zneužívání drog (především ve 4.-5. ročníku), užívání alkoholu a kouření. Kouření je právě dosti obtížným problémem., protože máme podezření, že někteří žáci kouří. Za závažné považujeme nárůst verbální agresivity, která je jakousi normou mezi žáky a to od nízkého školního věku. Do programu chceme zapojit co nejvíce žáků, vést je k vzájemné spolupráci a pozitivně se tak podílet na formování jejich osobností. Věříme, že se nám to podaří.

V rámci tohoto projektu budeme připravovat nabízené aktivity, jednotlivé části projektu budou kontrolovány vedením školy, preventivním týmem a pravidelně vyhodnocovány. Na konci školního roku provedeme vyhodnocení jednotlivých aktivit a situace ve škole. Získané závěry budou podkladem pro aktualizaci aktivit v oblasti prevence. S výsledky budou seznámeni učitelé, ředitelka školy, zřizovatel, členové školské rady a záměci z řad rodičů.

6. PŘÍLOHY ŠKOLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Příloha č. 1 GENERÁLNÍ SOUHLAS

Souhlas rodičů s aktivitami v rámci prevence rizikových jevů, tzv. “generální souhlas“

**SOUHLASÍM S TÍM, ABY SE MŮJ SYN/MÁ DCERA..... ZÚČASTNIL/A
PO DOBU CELÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY NA ZŠ VINTÍŘOV, okres Sokolov V RÁMCI PREVENCE A REALIZACE ŠKOLNÍHO PREVENTIVNÍHO PROGRAMU:**

Souhlas odfajfkovat	Metody a formy realizace Můj syn/má dcera se může zúčastnit:
	Zveřejnění článků (výsledkové listiny ze závodů, články napsané žákem/yní, úspěchy žáka/yně při reprezentaci školy, články psané pedagogy)
	Zveřejnění fotografií z jednotlivých akcí, ekohrátek, projektových dnů, v člancích v regionálním tisku, na stránkách a propagačních materiálech školy, OÚ, na webových stránkách ŠAKu, DDM Sokolov, Chodov a jiných spolupracujících subjektů
	Krátkých televizních reportáží
	Můj syn/má dcera se může zúčastnit anket (rozhlasových, webových-pod dohledem vyučujících)
	Besed v budově školy – realizované školním metodikem prevence
	Besed v budově školy – realizované spolupracujícími institucemi (středisko prevence kriminality, Ústav zdraví aj.)
	Besed y mimo budovu školy, garantem besedy není ZŠ Vintířov (Chodovská knihovna, Středisko prevence kriminality aj.)
	Komponovaných pořadů
	Tematických exkurzí pořádaných v budově školy i mimo ni (v rámci výuky)
	Tematických školních výletů
	Sportovních klání (dle individuálních schopností a aktuálního zdravotního stavu), reprezentace školy
	Dotazníků, anket (důvěrné informace)
	Projektu Zdravé zuby
	Projektu Ajax
	Praktických nácviků – dopravní bezpečnost, modelové situace

Pozn.:

Pokud s jednotlivými aktivitami souhlasíte, označte je fajfkou, pokud ne, nechte prázdné. Při změně postoje prosím informujte školu.

DATUM:

PODPIS ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ:

Příloha č. 2:

Příloha č. 2 ŠKOLNÍ PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Vypracovala: 1.9.2010 (bylo projednáno na pedagogické radě dne 26.8.2010) Monika Kindlová, školní metodička prevence, která působila jako zástupkyně ŠMP Simony Chaloupkové, DiS. po dobu její rodičovské dovolené. Nadále je tento program přílohou Školní preventivní strategie.

Osnova: 1. Co je šikana ?

2. Užší realizační tým- PREVENTIVNÍ TÝM
3. Zmapování situace
4. Společný postup při řešení šikanování
5. Prevence ve výuce
6. Ochranný režim
7. Spolupráce se speciálními zařízeními
8. Odpovědnost školy

- Přílohy: 1. Komunikace se žáky
2. Komunikace s rodiči
3. Nejčastější chyby při řešení šikany

Program je zpracován v souladu s metodickým pokynem MŠMT č.j. 24 246/2008-6 „Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení“.

Program proti šikanování je součástí Minimálního preventivního programu. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy.

CÍL PROGRAMU - vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí. Zvládnout takové metody, techniky a přístupy, aby se dařilo šikaně předejít, včas ji rozpoznat a umět řešit, minimalizovat její výskyt. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje základní výchovné a vzdělávací cíle školy.

Důraz je nutné zaměřit na vytváření dobrých vztahů uvnitř třídních kolektivů, zabývat se vztahy v třídních kolektivech ještě před vznikem šikany.

1. CO JE ŠIKANA ?

Šikana pochází z francouzského slova chicane a myslíme tím jakékoliv chování s cílem ublížit jedinci, ohrozit ho nebo zastrašit. Je to cílené násilí jedincem (skupinou) proti jedinci (skupině), kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeže, poškozování věcí druhé osobě, tak útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování, ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování a zneužívání. Nepřímo se projevuje i jako nápadné přehlížení nebo ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků.

Probíhá nejčastěji mezi žáky ve stejné třídě, v době přestávek, cestou do školy a ze školy a v době osobního volna a projevuje se v zárodečné podobě na všech školách.

Z hlediska trestního zákona může šikanování žáků naplňovat skutkovou podstatu trestných činů vydírání, omezování osobní svobody, útisku, ublížení na zdraví, loupeže, poškozování cizí věci, znásilnění...

Příklady projevu šikanování

- Fyzické aktivní přímé: útočníci obět větší, škrtí, kopou, fackují.
- Fyzické aktivní nepřímé: kápo pošle nohsledy, aby obět' zbilí. Oběti jsou ničeny věci.
- Fyzické pasivní přímé: agresor nedovolí oběti, aby si sedla do lavice (fyzické bránění oběti v dosahování jejích cílů).
- Fyzicky pasivní nepřímé: agresor odmítne obět na její požádání pustit ze třídy na záchod (odmítnutí splnění požadavku).
- Verbální aktivní přímé: nadávání, urážení, zesměšňování.
- Verbální aktivní nepřímé: rozšiřování pomluv. Patří sem i tzv. symbolická agrese, která může být vyjádřena v kresbách, básních, apod.
- Verbální pasivní přímé: neodpovídání na pozdrav, otázky, apod.
- Verbální pasivní nepřímé: spolužáci se nezastanou oběti, je-li nespravedlivě obviněna z něčeho, co udělali její trýznitelé.

KYBERŠIKANA

Specifický druh šikany, kde agresori používají jiné nástroje ubližování:

- Zasílání urážlivých, zstrašujících, zesměšňujících, nebo jinak ztrapňujících zpráv nebo pomluv (e-mail, SMS, chat, ICQ, Skype)
- Pořizování zvukových záznamů, videí či fotografií s cílem poškodit zachycenou osobu
- Vytváření internetových stránek, které urážejí pomlouvají či ponižují konkrétní osobu (www. Stránky, blogy)
- Zneužívání cizího účtu (e-mail, diskuzí apod.)
- Vydírání pomocí mobilního telefonu nebo internetu
- Obtěžování a pronásledování psaním zpráv nebo prozváněním

OBĚTI ŠIKANY

- neumí nebo se nemůže bránit
- jakkoliv se odlišuje od průměru (nosí brýle, přestěhovalo se, je slabé)
- duševně zaostalejší, handicapované nebo nadprůměrně vyspělé
- jiná barva pleti nebo národnostní menšiny
- malé sebevědomí

AGRESOŘI

- šikany se často dopouští dítě starší než jeho oběť, která je agresivní ke svému okolí
- větší oblíbenost v kolektivu, vyšší temperament, větší sebevědomí

CO NENÍ ŠIKANA ?

- Opakovaná rvačka – projev nepřátelských jedinců srovnatelně silných
- Jednorázová zlomyslnost – krutý žert na náhodné oběti
- falešná oběť - snaha upoutat na sebe pozornost, vydírání apod.
- oboustranné škádlení - přináší legraci oběma, nejen jednomu

Následky šikany souvisí se stupněm šikanování – čím vyšší stupeň šikany, tím horší následky:

1. Poškození fyzického a psychického zdraví oběti
2. Fixování antisociálních postojů u agresorů
3. Ztráta iluzí o společnosti u ostatních členů skupiny

4. Snížený efekt pedagogického působení u skupiny jako celku

2. UŽŠÍ REALIZAČNÍ TÝM – preventivní tým

- 1) Mgr. Marcela Kokešová (ředitelka školy a výchovná poradkyně)
- 2) Simona Chaloupková, DiS.(školní metodička prevence)
- 3) Nina Kačírová (vychovatelka ŠD)

- Třídní učitelka - v jejíž třídě šikana probíhá
- ICT koordinátor – pokud se jedná o kyberšikana

Školní specialista, který bude v případě šikany poskytovat první pomoc - školní metodička prevence

3. ZMAPOVÁNÍ SITUACE

Sociometrie – zařazujeme průběžně, nikoliv jen v případech, kdy se něco děje
(koncem října a koncem dubna – v tomto období jsou ve třídě
nejlépe usazené role)

Komunikační kruh

Použití vhodných technik

Mapa školy

4. SPOLEČNÝ POSTUP PŘI ŘEŠENÍ ŠIKANOVÁNÍ

Prvotním úkolem je odhadnout v jakém stádiu šikana je. Zda se jedná o počáteční stádium nebo pokročilé (brutální skupinové násilí vůči oběti – vyžaduje jiný postup řešení šikany a její léčby). Pokročilá stádia by měli řešit a léčit pouze specialisté na problematiku školního násilí a šikanování ve spolupráci se školou.

A) Situace, které škola zvládne řešit sama

1. Rozhovor s informátory a oběťmi

Na počátku je rozhovor s informátory (pedagogem, odvážným spolužákem, rodičem týraného žáka) a oběťmi. Nikoliv s podezřelými pachatelí. Při rozhovoru s oběťmi je důležité, aby o tom nevěděli ostatní žáci. Je třeba ochránit oběť před možnou pomstou agresorů.

Rozhovor se doporučuje písemně zaznamenat.

Pozor, šikana není právní pojem. Oběť – ubližovaný

Agresor - ubližovatel

S rodiči se domluvit na spolupráci, na způsobu ochrany dítěte, ubezpečit je, že škola žákovi pomůže a naznačit příští kroky.

2. Nalezení vhodných svědků

Nejtěžší část strategie. Ve spolupráci s informátory a oběťmi vytipujeme vhodné svědky, kteří budou pravdivě vypovídat. Vybrat svědky, kteří s obětí sympatizují nebo ji alespoň neodmítají, žáky nezávislé na agresorech, kteří nepřijímají normy šikanování. Vybírat slušné žáky, kteří se dobře učí, je zcela zavádějící.

3. Individuální, popř. konfrontační rozhovory se svědky

Většinou postačí, když mluvíme se žáky jednotlivě. Důležité je, abychom rozhovory zorganizovali tak, aby o nich druzí nevěděli. Můžeme s nimi mluvit např. po vyučování. Měli bychom se dovědět co, kdy, kde a jak se stalo. Máme-li málo informací, přistoupíme na konfrontaci dvou svědků.

Vážnou chybou (vedoucí k ohrožení vyšetřování) je společné vyšetřování svědků a agresorů nebo obětí a agresorů.

4. Ochrana oběti

Šikanované dítě je třeba chránit do doby, než se vše vyřeší. Zajistit zvýšený dozor, zorganizovat bezpečné příchody a odchody dítěte ze školy, v závažném případě je třeba oběť ochránit před agresory i tím, že zůstane doma. Musí zažádat rodič!

5. Rozhovor s agresory, popř. konfrontace mezi nimi

Rozhovor s agresory je vždy až poslední krok ve vyšetřování. Dokud na něj nebudeme připraveni (nemáme shromážděné důkazy), agresor vše zapře, podezření vyvrátí nebo zpochybní. Hlavní význam rozhovoru spočívá v paralyzování jejich agrese vůči oběti , tzn. okamžitě zastavit agresora v šikaně a ochránit oběť, ale i je samé před následky jejich činů. Agresora upozorníme, že při jakémkoliv násnaku šikanování bude potrestán přísněji, případně ohlášeno na policii.

7. Výchovná komise

Nejpřístupnějším způsobem zastavení šikany je tzv. metoda vnějšího nátlaku, výchovná komise. V rámci společného setkání pedagogů, žáka- agresora a jeho rodičů se rozhoduje o výchovných opatřeních. V praxi se osvědčila následující posloupnost vedení jednání :

- a) seznámení rodičů s problémem
- b) postupné vyjádření všech pedagogů
- c) vyjádření žáka
- d) vyjádření rodičů
- e) rozhodování komise za zavřenými dveřmi
- f) seznámení rodičů a žáka se závěrem komise

8. Rozhovor s rodiči oběti

Důležité je setkání s rodiči oběti. U počáteční šikany, která se dá často vyšetřit během jednoho nebo dvou dnů, obvykle proběhne až po jejím vyšetření. Úkolem setkání je rodiče informovat o zjištěních a závěrech školy a opatřeních.

9.Práce s celou třídou

Po vyšetření šikany a potrestání viníků je třeba pracovat s celou třídou. Nejlepší prevencí je budovat trvale a systematicky kamarádké a bezpečné vztahy v celé třídě.

Krizový scénář –Nevytváří preventista sám!

- preventista vytvoří jen plán, co kdo bude dělat, ve které třídě a na co se konkrétně ptát – všichni pokládají stejné otázky

B) Když škola potřebuje pomoc zvenku

-je nezbytná součinnost se specializovanými institucemi a policií

Dojde-li k závažnému případu šikanování, nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, ředitel školy oznámí tuto skutečnost policii ČR.

Dále ředitel školy oznámí orgánům OSPOD skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin, popřípadě opakovaně páchá přestupky, ŘŠ zahájí spolupráci s OSPOD bez zbytečného odkladu.

Při výbuchu brutálního skupinového násilí (školní lynč) je nutný okamžitý postup:

- a) překonání šoku pedagoga a bezprostřední ochrana oběti
jít k oběti a odvést ji pryč, pokud se vrátím do třídy, nic nevyšetřuji
- b) domluva pedagogů na společném postupu
- c) zabránění agresorů na domluvě
- d) pokračující pomoc na podporu oběti
potrestání agresorů – výchovná opatření, snížené známky z chování, přestup do jiné třídy
dobrovolný pobyt ve středisku výchovné péče – po dohodě s rodiči
- e) oznámení policii
- f) vlastní vyšetřování

5.PREVENCE VE VÝUCE

- Pedagogičtí pracovníci se vyhýbají metodám a technikám, které zvyšují či vytvářejí napětí

(ironizování, zesměšňování, častý křik na děti, vytváření stresového prostředí)

- Sledují vzájemné vztahy mezi žáky v různorodých skupinách

Součástí prevence ve výuce je zařazení vhodných témat:

- o Úmluva o právech dítěte, ochrana lidských práv
- o právo - povinnost
- o škola hra – každá hra má svá pravidla
- o národnostní menšiny, jejich obyčeje a zvyky
- o člověk, morálka a svoboda,
- o tolerance a netolerance – učit se být tolerantní,
- o člověk jako osobnost,
- o člověk člověku přítelem,
- o komunikace mezi lidmi,
- o formování vlastní osobnosti, respektování individuality,
- o vytváření právního vědomí (seznámení se skutkovou podstatou trestných činů , např. vydírání, omezování osobní svobody, ublížení na zdraví).

6. OCHRANNÝ REŽIM

Jak předcházíme na naší škole šikaně?

V rámci školy

- Školní řád
 - Práva žáků - právo na ochranu před šikanou
 - Povinnosti žáků - za zvlášť hrubé porušení ŠŘ považujeme šikanování, krádeže a podvody
- PRIORITA ŠKOLY – otevřené a přátelské klima ve škole
- V celé budově školy, včetně kritických míst, kde by mohlo k šikaně docházet, dodržujeme pravidelně dozory
- Pravidelně monitorujeme klima tříd pomocí anonymních dotazníků a sociogramů, poměrně spolehlivě ukáže na potencionální oběti nebo pachatele

- SCHRÁNKA DŮVĚRY
- Pravidelná spolupráce se Střediskem prevence kriminality, které pro žáky naší školy pořádá besedy
- V rámci možností se zúčastňujeme různých kulturních i sportovních akcí, pořádáme výlety, projekty pro celou školu
- Škola poskytuje zázemí k trávení volného času (kroužky)
- Spolupráce s rodiči – třídní schůzky, konzultační hodiny, webové stránky, besídky pro rodiče

Šikanování je vážná věc a v řadě případů bývá trestným činem.
Utrpení dětí je nepředstavitelné a jeho následky na těle i na duši mohou nést po celý svůj život.

V rámci tříd:

- Učitelé se snaží ve třídě vybudovat zdravé, přátelské prostředí, které pravidelně monitorují
- Preferují u svých žáků výchovu k zdravému životnímu stylu a rozvíjí sociální kompetence
- Veškeré činnosti vhodně motivují, používají různé formy práce
- začleňují méně průbojně žáky do kolektivu
- solidarita učitele se slabými žáky a handicapovanými žáky

- Třídní učitelé zodpovídají za stav ve třídě, měli by zachytit signály výskytu šikany
- odstraňují nevhodné chování mezi žáky
- jakékoliv podezření šikany nenápadně ověřují u nezávislých svědků (spolužáků)
- pokud se podezření potvrdí, jednájí rychle podle zavedeného schématu

- prověřují každý případ
- uplatňují výchovná opatření – napomenutí a důtka třídního učitele, návrh důtky ředitele, snížené známky z chování, doporučení rodičům návštěvy u psychologa nebo jiné výchovné instituce
 - spolupracují s rodiči žáků a informují je o jejich chování

- Na pracovních poradách si navzájem předávají nové informace ze školení NIDV nebo DVPP
- Úzce spolupracují s výchovným poradcem a ŠMP

Co by mělo učitele varovat?

- osamocení o přestávkách, nemá kamarády
- o přestávkách vyhledává blízkost učitele
- žák je nejistý a ustrašený, když má promluvit před třídou
- mívá blízko k pláči
- jeho školní prospěch se nevysvětlitelně zhoršuje
- má poškozené, znečištěné nebo rozházené pomůcky
- má zašpiněný nebo poškozený oděv – odmítá vysvětlit poškození
- mění svou pravidelnou cestu do školy i ze školy
- vyhledává důvody absence ve škole
- na těle má odřenyiny, modřiny, škrábance

Učitel, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje také riziku trestního postihu pro neoznámení, popř. nepřekažení trestného činu. Žáci, pedagogové, rodiče by měli být seznámeni s negativními důsledky šikany, a to jak pro oběti, tak pro pachatele.

7. SPOLUPRÁCE SE SPECIALIZOVANÝMI ZAŘÍZENÍMI

Středisko prevence kriminality Chodov
Pedagogicko-psychologická poradna Sokolov
Městská policie Chodov
Středisko výchovné péče
OSPOD
PO ČR

8. ODPOVĚDNOST ŠKOLY

V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb. (školského zákona) má škola jednoznačnou odpovědnost za žáky, je povinna zajistit bezpečnost a ochranu zdraví žáků v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování (sociálně patologických jevů).
Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto

ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu (§168, 167 trestního zákona).

Vymezení odpovědnosti:

a) ředitel školy:

- zajistí vzdělávání pracovníků v oblasti šikanování a sociálně patologických jevů
- zajistí, aby žáci i pedagogičtí pracovníci byli seznámeni s negativními důsledky šikanování
- zajistí doplňování školní knihovny o literaturu z oblasti násilného chování a sociálně patologických jevů obecně
- zajistí, aby ve školním řádu byla jasně stanovena pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení zajistí v souladu s pracovním řádem pedagogických pracovníků dohled nad žáky v době vyučování i při školních akcích

b) školní metodik prevence

- koordinuje plán proti šikanování
- spolupracuje s TU a vedením školy při řešení krizových situací
- spolupracuje s okresním metodikem, Policií ČR, orgány sociálně právní ochrany dítěte
- podílí se na prevenci sociálně patologických jevů

c) třídní učitelé:

- na začátku školního roku informují žáky i rodiče na koho se obrátit při problémech se šikanou (TU, ŠMP, vedení školy, linka důvěry, pracovníci v PPP, orgány sociálně právní ochrany dítěte apod.)
- prokazatelně seznámí na začátku roku žáky i rodiče s Programem proti šikaně
- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s ŠMP)
- v průběhu školního roku diskutují se žáky o slušném chování i pozitivních mezilidských vztazích

d) všichni pedagogičtí pracovníci:

- rozvíjejí pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka
- vedou žáky k osvojení norem slušného chování

- řeší okamžitě projevy sociálně patologického chování (ve spolupráci s ŠMP a TU)
- jednají se žáky jako s partnery
- udržují ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy
- v kritických situacích dají jasně najevo, že špatné chování nelze tolerovat
- nesmí být lhostejní k projevům agresivity

PŘÍLOHA č. 1

Komunikace se žáky – informační materiál pro žáky školy:

TRÁPÍŠ SE KVŮLI ŠIKANĚ?

O šikaně mluvíme, jestliže jeden nebo více spolužáků úmyslně, většinou opakovaně ubližuje jiným.

Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co je ti nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí.

Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci, bije tě. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili a nevěřili ti.

CHYBA:

- Není v tobě, ale často ve špatných vztazích celé třídy.
- Ostatní jsou k tvému trápení lhostejní, nebo mají strach se tě zastat, nebo se dokonce zlomyslně na tvém neštěstí přiživují.

PAMATUJ:

- Nikdo nemá právo ti ubližovat!

Strach obrátit se o pomoc /dospělí mi nebudou věřit, děti se mi pomstí apod./ je častý a pochopitelný, ale bohužel všechno ještě zhoršuje

OBRÁT SE:

- Na rodiče, výchovného poradce nebo učitele, ke kterému máš důvěru a svěř se. Je povinností nás dospělých tento problém řešit. Jedná-li se o opakované potíže, tak na ně většinou děti samy nestačí a často dochází k jejich zhoršování.

Na Linku bezpečí, bezplatně můžeš volat z mobilu i pevné na telefon 116 111.

PŘÍLOHA č. 2

Komunikace s rodiči – informační materiál pro rodiče

JAK MOHOU RODIČE ZJISTIT, ŽE JE JEJICH DÍTĚ ŠIKANOVÁNO?

Za šikanování se považuje, když jeden nebo více spolužáků úmyslně, většinou opakovaně ubližují druhým.

V počátku se to děje nenápadně, prostřednictvím různých legráček a "testíků" (strkání, nadávání, schovávání věcí...), případně odmítáním, přehlížením, zesměšňováním a pomlouváním. Později se otravování života obětí stupňuje a zdokonaluje. Nastupuje fyzické násilí (bití, krádeže a poškozování věcí).

Znaky šikany, které by měly rodiče varovat

- dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas
- nechce jít ráno do školy, možná ráno zvrací, odkládá odchod z domova, chce být doma (dříve však do školy rádo chodilo)
- dítě nechodí do školy a ze školy nejkratší cestou, různě střídá cesty, prosí o dovoz či odvoz autem
- vyhýbá se docházce do školy
- dítě chodí domů ze školy hladové (agresori mu berou svačinu, či peníze na svačinu)
- usíná s pláčem, má neklidný spánek, křičí ze snu
- ztrácí zájem o učení a schopnost soustředit se na ně
- bývá doma smutné, objevují se výkyvy nálad – odmítá se svěřit s tím co ho trápí
- žádá o peníze (tvrdí, že je ztratilo), případně doma peníze krade
- nápadně často hlásí ztrátu osobních věcí
- je neobvykle, nečekaně agresivní k sourozencům i jiným dětem, projevuje zlobu vůči rodičům
- stěžuje si na neurčitě bolesti břicha nebo hlavy

Výše uvedené signály ve vás vzbudí určitě podezření, že by mohlo jít o šikanování Vašeho dítěte. Ideální stav nastane, když se vám dítě svěří. Pochvalte ho, povzbuďte, rozptýlte jeho obavy o tom, že žaluje. Vyzvedněte jeho sílu a odvahu sdělit tyto závažné skutečnosti. Přesvědčte ho, že mu chcete pomoci a to potom musíte dodržet. Vyslechněte vaše dítě, dejte najevo, že jeho informace berete vážně. Odložte veškerou práci, není nic důležitějšího, než situace vašeho dítěte. Poskytněte mu veškerou podporu. Rozlišujte však „běžnou klukovskou šarvátku“ od skutečné šikany.

Konkrétní kroky - co mohou dělat rodiče

- Zjistěte přesně – pozor – „nevyslychejte jako vyšetřovatel“ – co, kdy, kde se odehrávalo, kdo další byl přítomen.
- Společně vytipujte svědky, kterým dítě ještě důvěřuje, o kterých ví, že nestojí na straně agresora a věří, že mu mohou pomoci.
- Poskytněte dítěti veškerou ochranu (např. při cestě do školy a ze školy, i za cenu, že se budete uvolňovat z práce).
- Poskytněte dítěti dostatek péče, více s ním komunikujte, věnujte se mu ve volném čase, odjeďte na chatu, chalupu či k prarodičům.
- Nemáte-li jistotu, že dítě nebude ohroženo během pobytu ve škole, ponechejte je doma, ale pozor – pečlivě zvažte, zda v jeho situaci může být samo.
- Znovu dítě ubezpečujte, že udělalo dobře, že vám vše sdělilo, mluvte s ním více než dříve.
- Zhodnoťte a to velice kriticky, co mohlo vyvolat stav, který skončil šikanou. Neobviňujte pouze školu, nastavte si „zrcadlo pravdy“. Neomlouvejte sami sebe, ani své dítě. Se svým zjištěním se v první fázi dítěti nesvěřujte, ale připravujte nápravu.

Co číst

Kolář, M.: Skrytý svět šikanování ve školách. Portál, Praha 1997, 2000.

Kolář, M.: Bolest šikanování. Praha: Portál, 2001

Internetové odkazy

www.minimalizacesikany.cz

<http://sweb.cz/sikana.os/> Občanské sdružení proti šikaně

www.sikana.cz

www.sikana.org